

EGE BÖLGESİ SANAYİ ODASI
AEGEAN REGION CHAMBER OF INDUSTRY

İMALAT SANAYİİNDE KAPASİTE KULLANIM DURUM RAPORU 2021/1

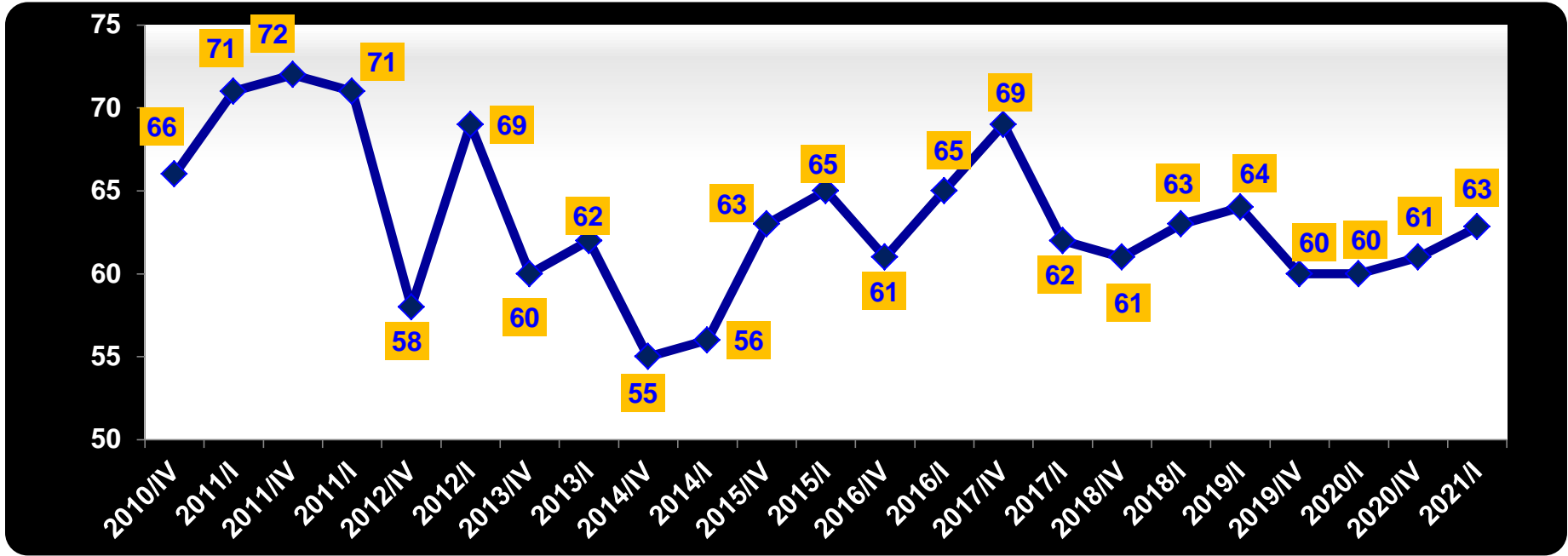
HAZİRAN 2021

AÇIKLAMA

- Ege Bölgesi Sanayi Odası olarak; 1980 yılından bu yana **«İmalat Sanayiinde Kapasite Kullanım Durumu»** çalışmasını yürütüyoruz.
- Merkez Bankası tarafından açıklanan aylık **Kapasite Kullanım Oranı** çalışmamızın da ana sorusunu oluşturmaktadır.
- Geçmişte kitap olarak basılan çalışmayı, 2018 yılından itibaren de kapsamlı bir rapor olarak kamuoyuna sunmak istedik.
- Çalışma; mevcut çeyrekte **gerçekleşen durum** ve sonraki çeyrekte **beklentilere** ilişkin önemli fikirler vermektedir
- **88** üyemiz, 2021 yılı I. çeyrek için hazırlanan anket çalışmasına katılmıştır.
- Çalışma, **3 ayda bir** kısa bir anket ile üyelere sorulan sorulardan derlenmektedir.

EBSO KAPASİTE KULLANIM ORANI (%)

Kapasite Kullanım Oranı, kullanılan üretim kapasitesinin yüzdesidir.

Kapasite Kullanımı, ekonomideki genel büyüme ve talebi yansıtmaktadır.

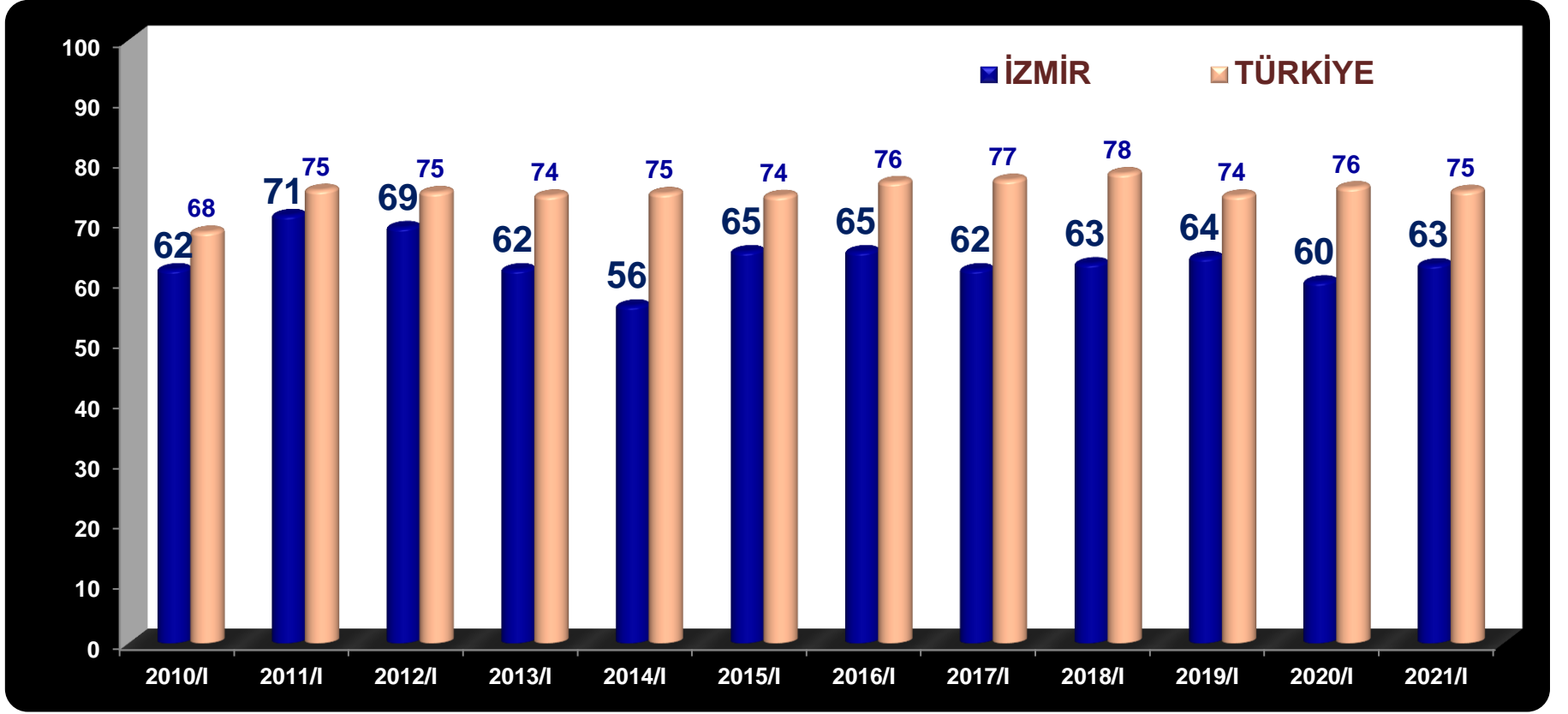
Değişimler; firmaların maliyet, karlılık ve nakit akışlarında değişimlere yol açtığı için yakından takip edilir.

EBSO üyelerine 3 ayda bir sorulan kapasite kullanım oranı artarak 2021 yılı I. çeyrekte de **%63** olarak gerçekleşmiştir. 2021 yılının birinci çeyreği için ankete cevap veren firmaların **%35'i** tam kapasite ile, **%65'i** atıl kapasite ile çalıştığını belirtmiştir.

EBSO SEKTÖREL KAPASİTE KULLANIM ORANI (%)

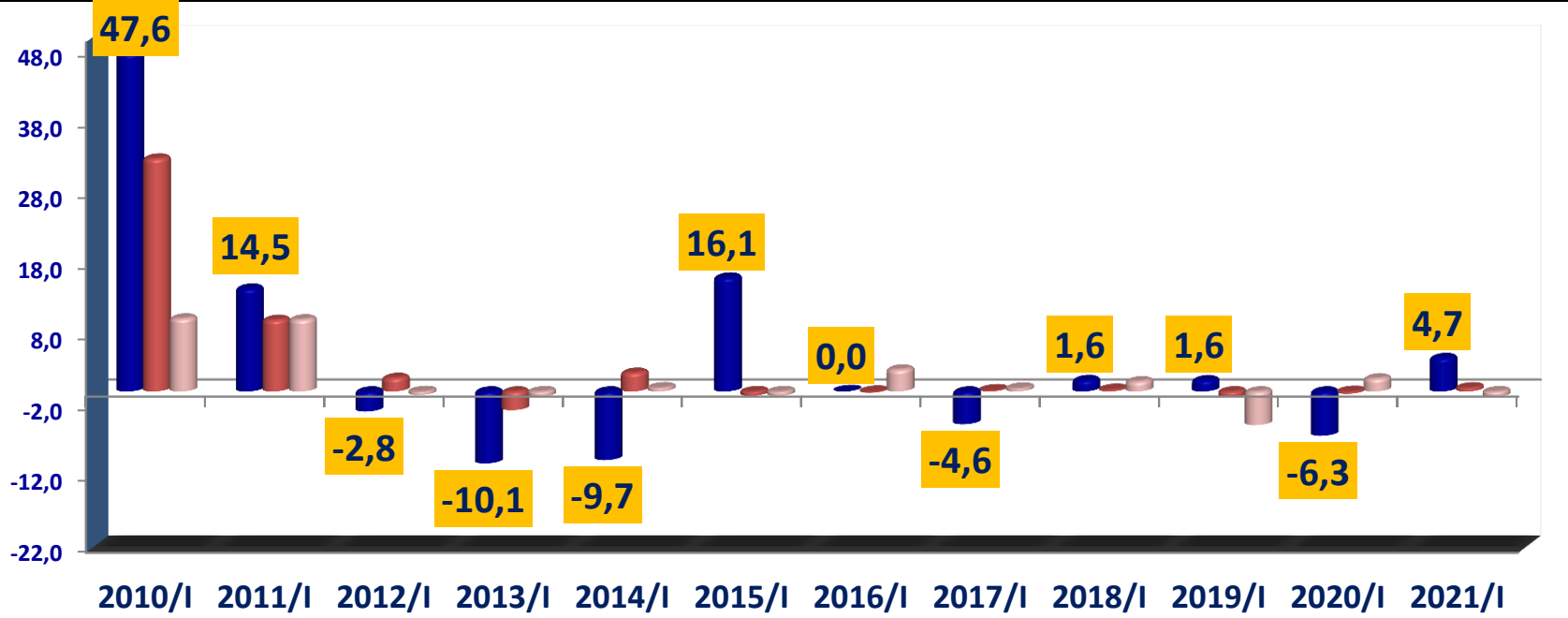
SEKTÖR ADI	KKO (%)
TEKSTİL VE DERİ ÜRÜNLERİ SANAYİ	58,1
GIDA SANAYİ	45,9
TÜKETİM	50,9
KAĞIT VE BASIM SANAYİ	9,8
AĞAÇ VE MOBİLYA SANAYİ	76,7
ÇEŞİTLİ İMALAT SANAYİ	65,0
KİMYA VE KİMYASAL ÜRÜNLER SANAYİ	65,3
İNŞAAT SANAYİ	74,0
DEMİR-ÇELİK, METAL VE DÖKÜM SANAYİ	77,8
ARA	68,6
MADEN, TOPRAK, MERMER ve CAM SANAYİ	76,5
TAŞIT VE OTOMOTİV YAN SANAYİ	69,4
MAKİNA SANAYİ	53,8
ELEKTRİK-ELEKTRONİK SANAYİ	50,0
YATIRIM	62,9

YILLAR İTİBARI İLE I. ÇEYREK KAPASİTE KULLANIM ORANI (%)

Son 10 yılın kapasite kullanım oranı ortalaması; EBSO üyelerinde %63, Türkiye genelinde %76'dır.

YILLAR İTİBARI İLE I. ÇEYREK KAPASİTE KULLANIM ORANI (%)

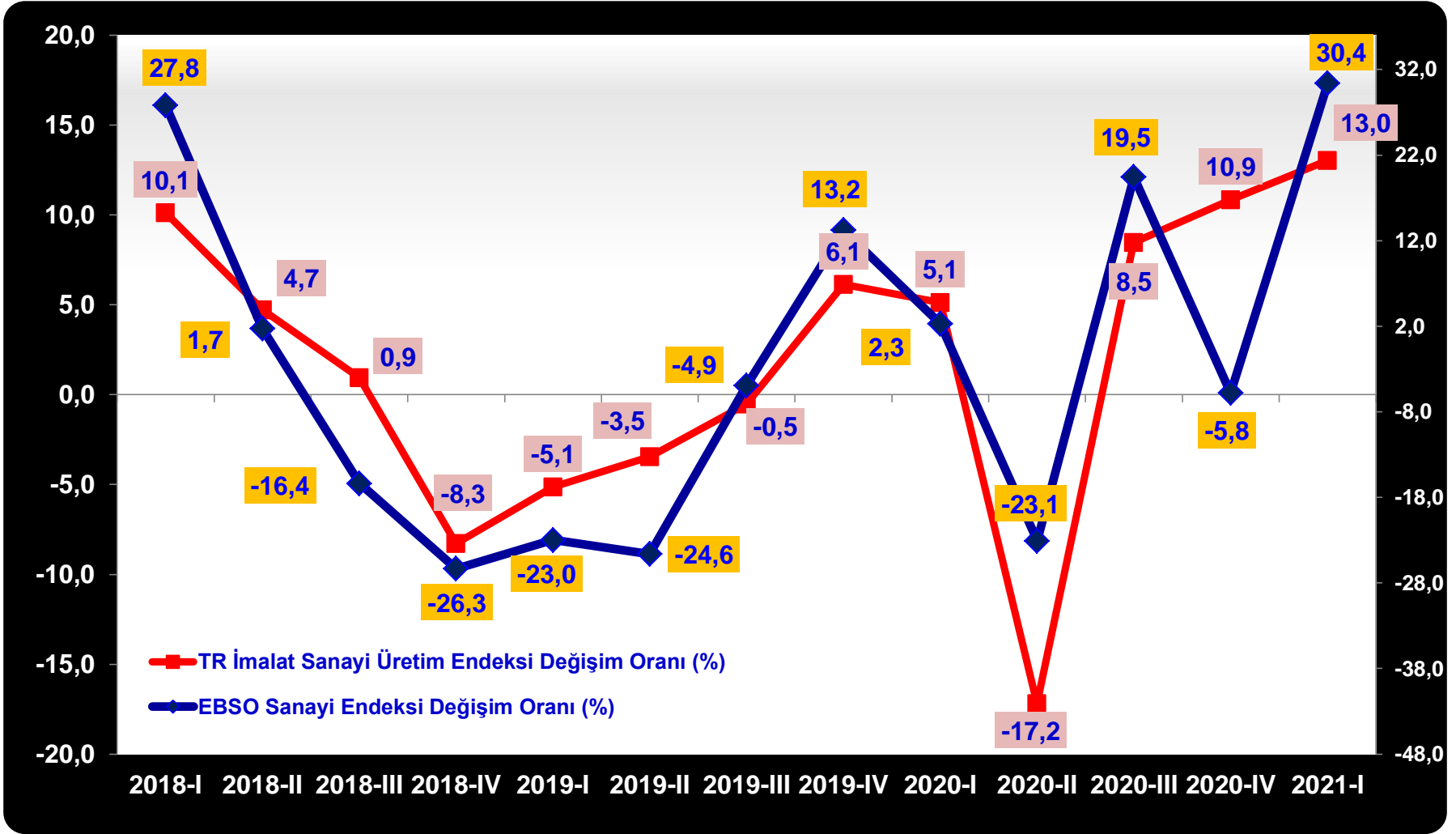
■ EBSO

■ KOSANO

■ TÜRKİYE

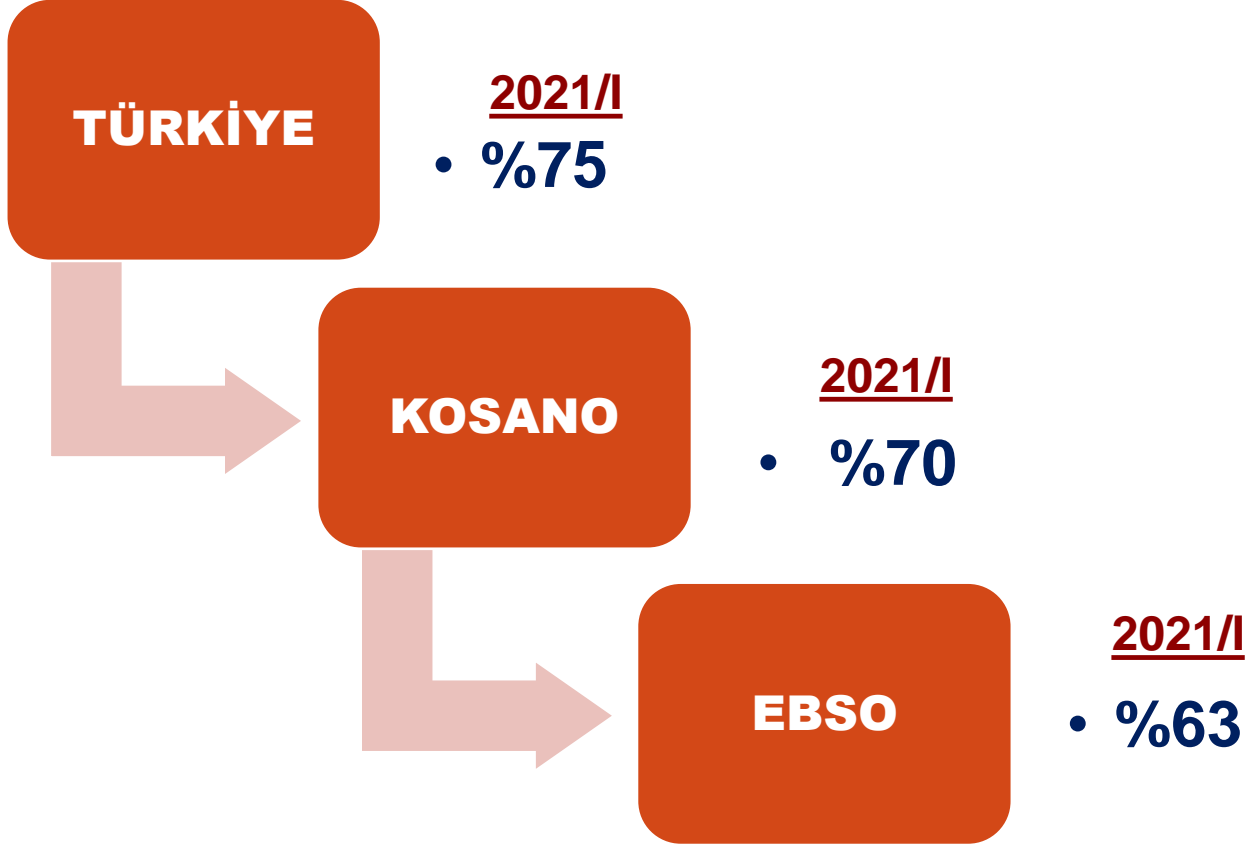
2021 yılı I. çeyrek kapasite kullanım oranı, 2020 yılı I. çeyrek ile kıyaslandığında, **4,7** puanlık bir artış yaşandığı görülmektedir.

EBSO SANAYİ ENDEKSİ&İMALAT SANAYİ ÜRETİM ENDEKSİ İLİŞKİSİ

Birinci çeyrekler itibariyle, **EBSO Sanayi Endeksi** ile Türkiye geneli **İmalat Sanayi Üretim Endeks Oranları** paralel bir ivme sergilemektedir.

KARŞILAŞTIRMALI KAPASİTE KULLANIM ORANI (%)

EBSO üyelerinin kapasite kullanım oranının daha düşük görünmesi, teknik olarak işletmelerin geleceği düşünerek gereğinden büyük kurulması ile ilişkilendirilebilir. Bununla birlikte; gerek Türkiye geneli, gerekse Kocaeli ile kapasite kullanım eğilimlerinin benzeşmesi ölçümün sağlıklı olduğunu da ortaya koymakta olup, **bir önceki çeyreğe göre Türkiye genelinde 1 puan, düşerken, EBSO'da 2 puan artış olduğu gözlenmiştir.**

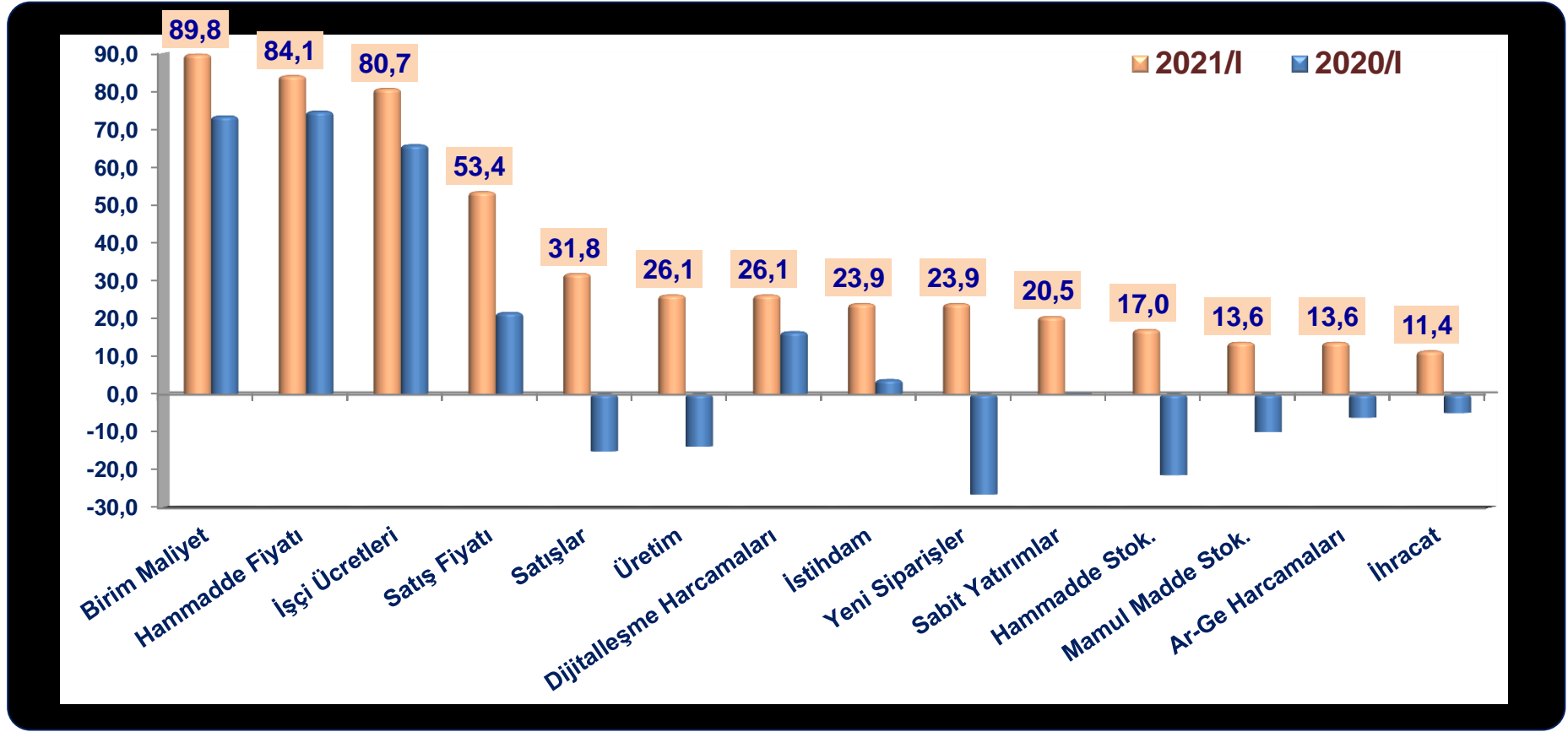

2021 YILI I. ÇEYREK AÇIKLANAN VERİLER

EKONOMİK GÖSTERGELER - TÜRKİYE	2020/IV	2021/I	DEĞİŞİM (%)
Yİ ÜFE (%)	22,2	28,2	27,1
Tüketici Güven Endeksi	80,7	84,8	5,1
Reel Kesim Güven Endeksi	106,3	109,0	2,6
PMI	52,0	52,9	1,7
Ekonomik Güven Endeksi	95,9	97,0	1,1
Karşılıksız İşlemi Yapılan Çekler (Adet)	33.205	33.285	0,2
Karşılıksız İşlemi Yapıldıktan Sonra Ödenen Çekler (Adet)	6.899	4.703	-31,8
Dolar	7,9	7,4	-6,1
Euro	9,4	8,9	-5,0
İmalat Sanayi Kapasite Kullanım Oranı (%)	75,6	75,0	-0,8

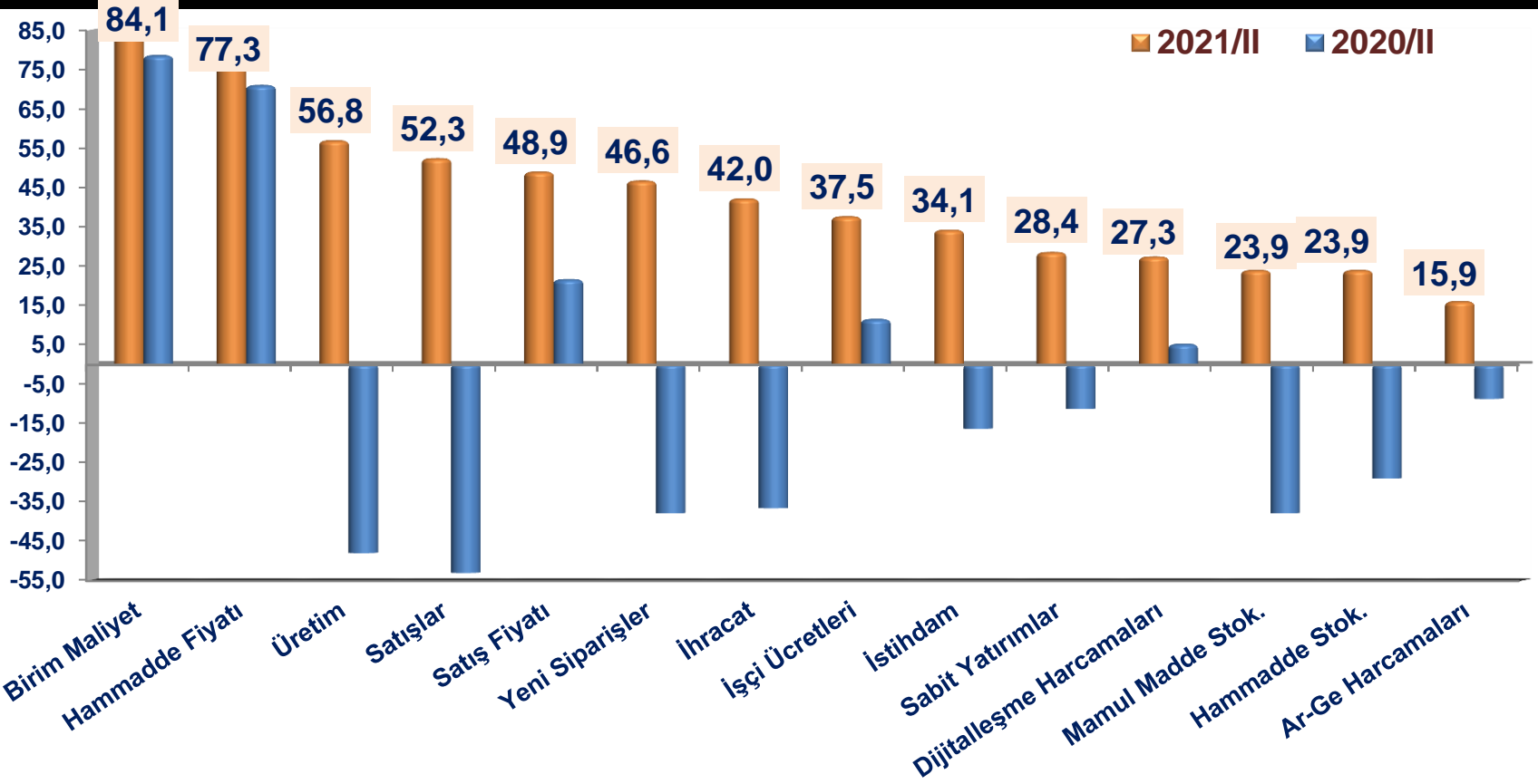
2021 yılı I. çeyrek verileri, bir önceki çeyrek ile kıyaslandığında; karşılıksız işlemi yapıldıktan sonra ödenen çek adedi, dolar, euro, ve imalat sanayi kapasite kullanım oranı verileri dışında tüm verilerde artış gözlenmiştir.

2021 YILI I. ÇEYREKTE NET GERÇEKLEŞME

Net gerçekleşme; ilgili başlıklarda gerçekleşen artış ve azalışın farkından elde edilir. Üyelerin **%89,8'i** 2021'in birinci çeyreğinde ilk sırada, **birim maliyetlerin** arttığını ifade etmiştir. Onu, hammadde fiyatları ve işçi ücretleri izlemiştir.

2021 YILI II. ÇEYREK İÇİN NET BEKLENTİLER

Üyelerin **%84,1'i** 2021 yılının ikinci çeyreğinde **birim maliyetlerin** ilk sırada artacağını, hammadde fiyatlarının ve üretimin bunu izleyeceğini belirtmiştir.

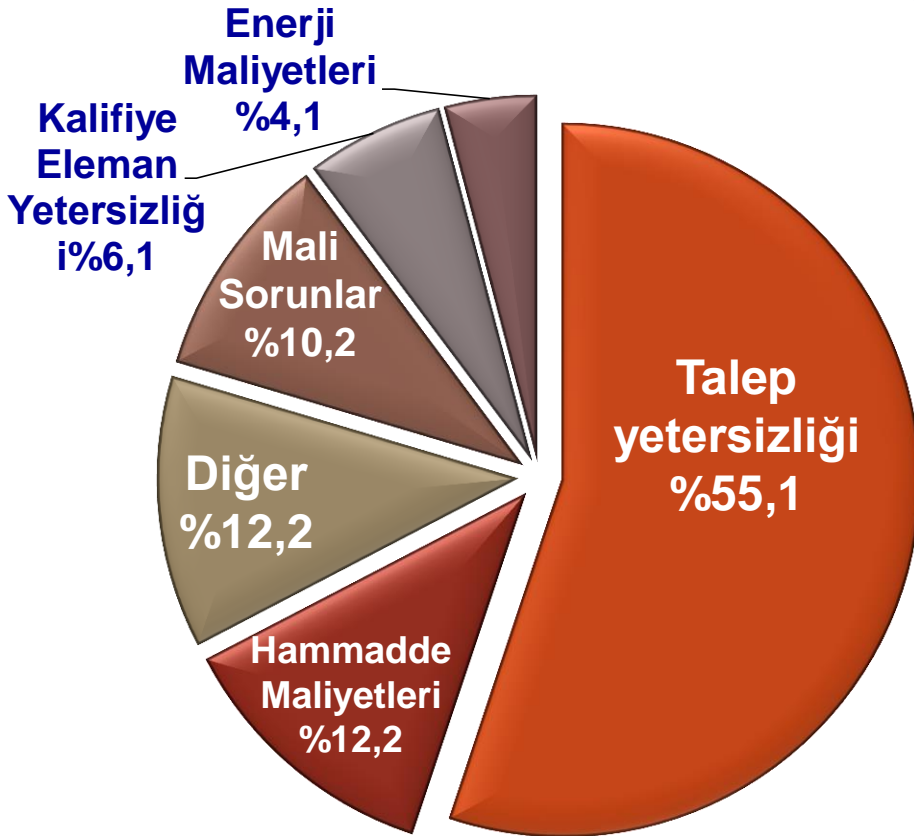
FASON ÜRETİM PAYI

2021 yılı birinci çeyrekte **fason üretim oranı %66,72** olarak gerçekleşmiştir.

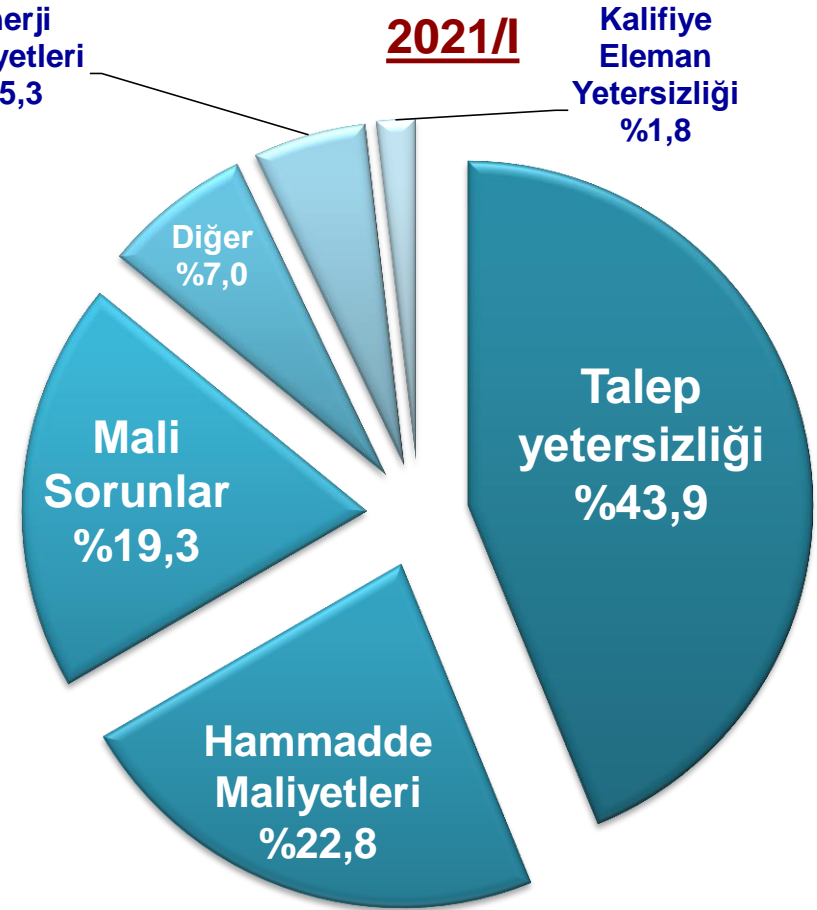
ATIL KAPASİTE İLE ÇALIŞMA NEDENLERİ

2020/IV

Enerji Maliyetleri
%5,3

2021/I

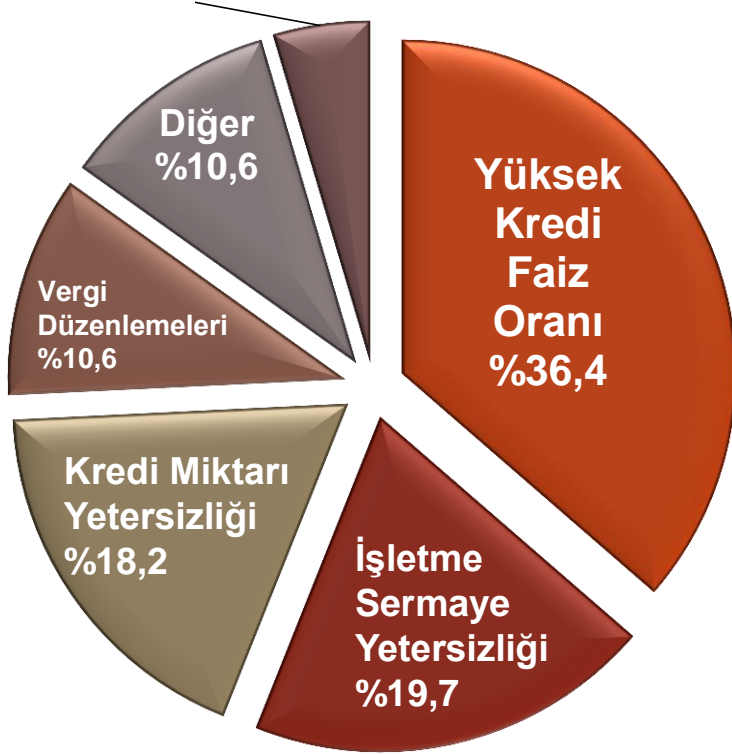

2021 yılının birinci çeyreği için ankete cevap veren firmaların **%43,9'u talep yetersizliğini**, atıl kapasite ile çalışmada öncelikli olarak göstermektedir. İkinci sırada hammadde maliyetleri, üçüncü sırada mali sorunlar yer almıştır.

MALİ SORUNLARIN NEDENLERİ

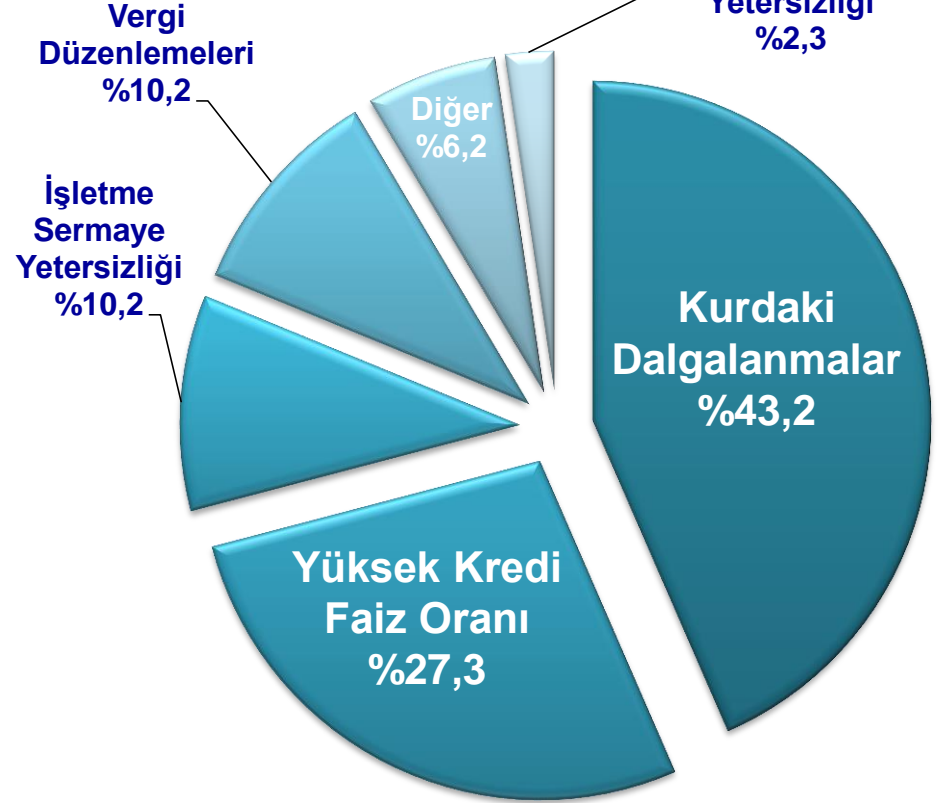
2020/IV

Kurdaki
Dalgalanma
%4,5

2021/I

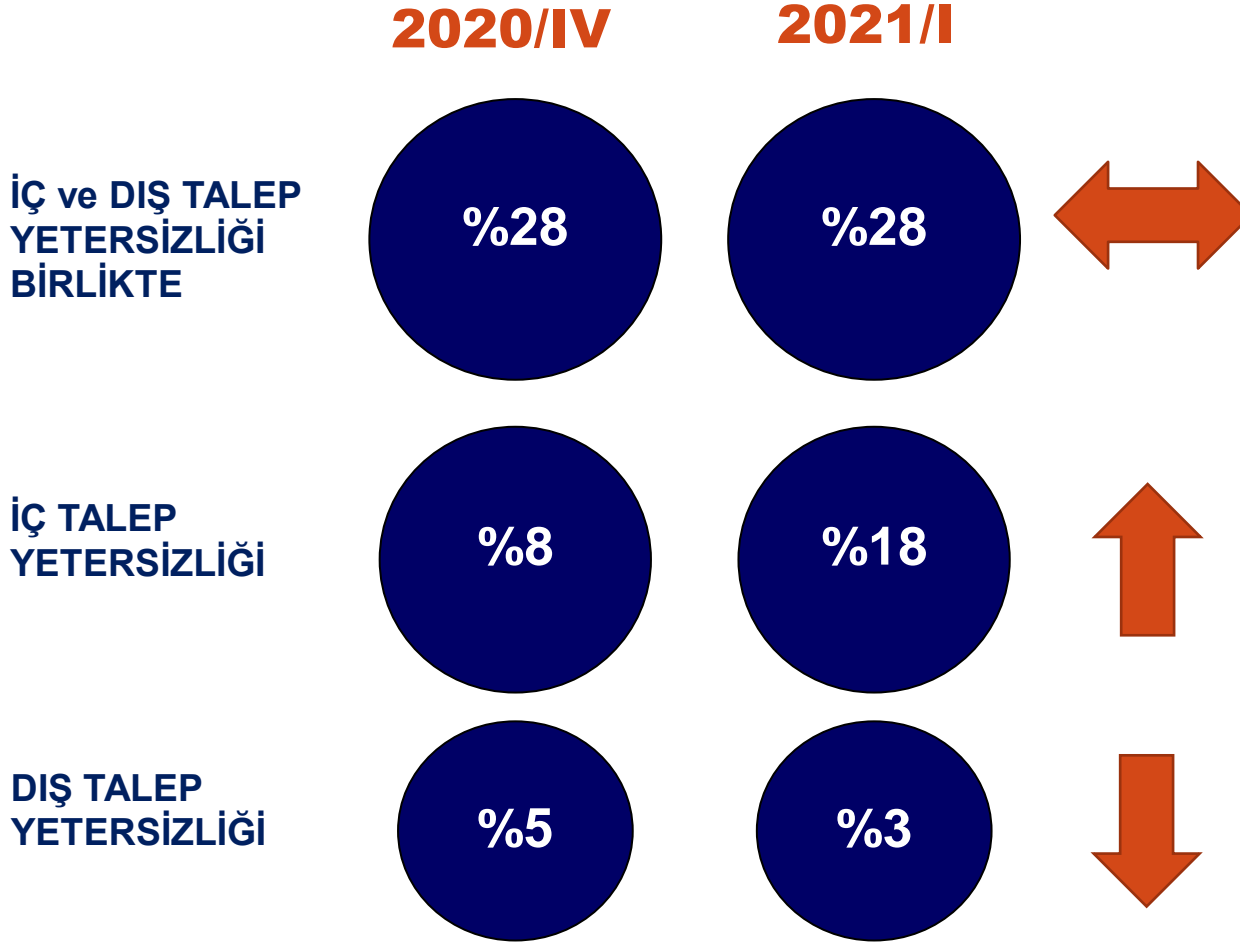
Kredi Miktarı
Yetersizliği
%2,3

2021 yılı I. çeyrekte mali sorunların nedenleri;

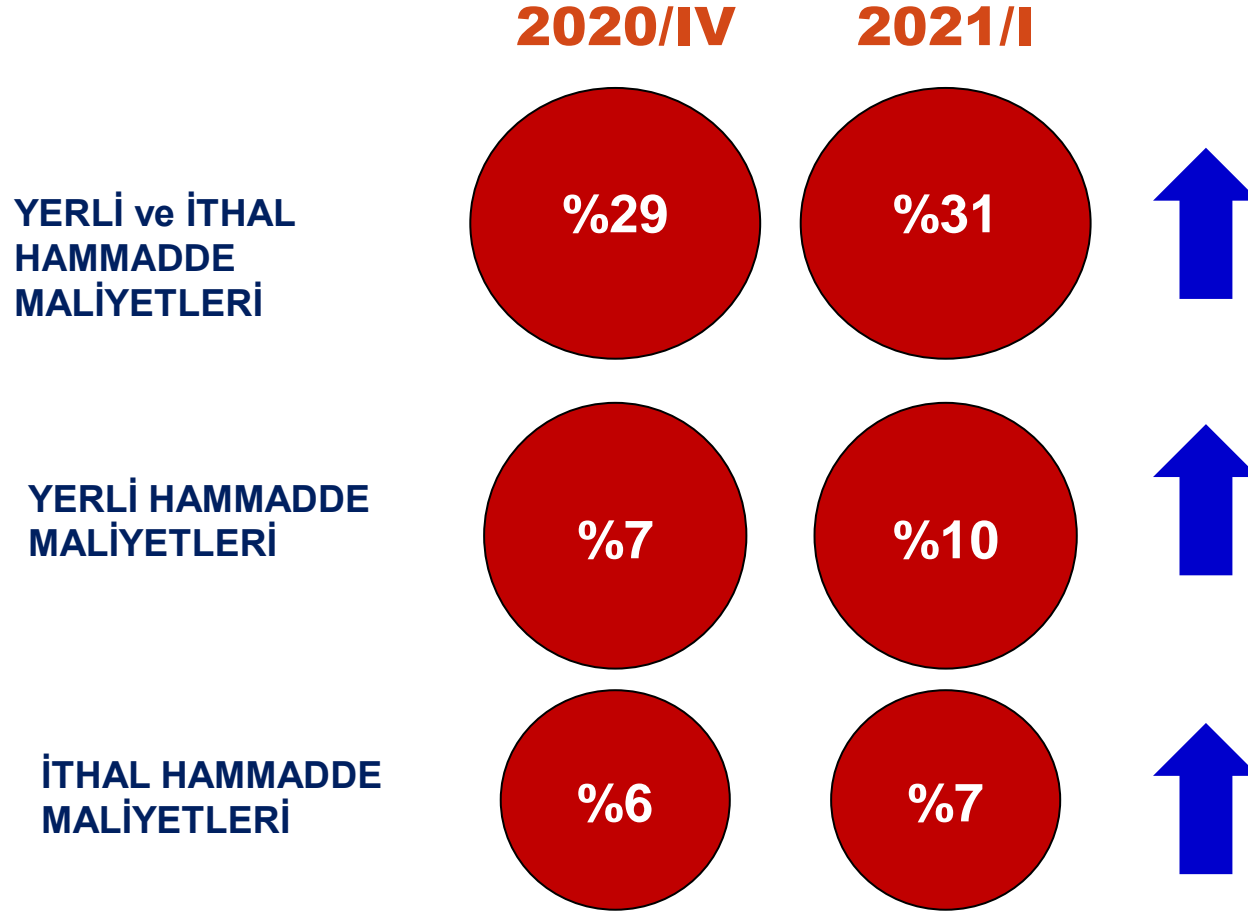
%43,2 ile ilk sırayı **Kurdaki Dalgalanmalar**, ikinci sırada **%27,3** ile **Yüksek Kredi Faiz Oranı**, üçüncü sırada **%10,2** ile **İşletme Sermaye Yetersizliği** ve **Vergi Düzenlemeleri** gelmektedir.

TALEP YETERSİZLİĞİ SEBEPLERİ

Atıl Kapasite ile çalışma nedenlerinden ilk sırada gösterilen talep yetersizliğinde 2021 yılı birinci çeyrekte firmaların bir önceki çeyrekte olduğu gibi **%28'i iç ve dış talep yetersizliğinin birlikte yaşandığını** belirtmiştir.

HAMMADDE MALİYETLERİ

Atıl Kapasite ile çalışma nedenlerinden 2. sırada gösterilen hammadde maliyetlerinde 2021 yılı birinci çeyrekte firmaların **%31'i hem yerli hem de ithal hammadde temininde** sorun yaşamıştır.

EK TABLO 1 ATIL KAPASİTE İLE ÇALIŞMA NEDENLERİ

(%)	Mali Sorunlar	Talep Yetersizliği	Hammadde Maliyetleri	Enerji Maliyetleri	Kalifiye Eleman Yetersizliği	Diğer
2017/I	7,6	17,1	15,9	17,7	23,1	18,6
2017/II	9,9	13,7	18,0	18,6	19,6	20,2
2017/III	8,3	16,5	17,6	18,0	21,0	18,7
2017/IV	6,9	17,7	17,3	21,3	19,9	17,0
2017/YILLIK	8,2	16,3	17,2	18,9	20,9	18,6
2018/I	6,6	15,3	19,2	18,7	22,4	18,0
2018/II	12,1	40,3	18,5	6,5	9,7	12,9
2018/III	14,0	36,3	21,7	5,1	8,3	14,6
2018/IV	18,5	35,7	15,3	5,1	4,5	8,9
2018/YILLIK	12,8	31,9	18,7	8,8	11,2	13,6
2019/I	16,7	41,7	13,7	3,0	2,4	7,1
2019/II	15,8	39,8	13,5	3,8	1,5	9,8
2019/III	22,3	35,8	12,4	4,1	2,6	9,3
2019/IV	12,6	40,7	11,1	7,4	3,0	11,9
2019/YILLIK	16,9	39,5	12,7	4,6	2,4	9,5
2020/I	16,9	46,5	14,1	9,9	2,8	9,9
2020/II	19,3	45,4	11,8	4,2	1,7	17,6
2020/III	13,0	50,9	12,0	3,7	4,6	15,7
2020/IV	10,2	55,1	12,2	4,1	6,1	12,2
2021/I	19,3	43,9	22,8	5,3	1,8	7,0

EK TABLO 2 MALİ SORUNLARIN NEDENLERİ

(%)	Yüksek Kredi Faiz Oranları	Kredi Miktarı Yetersizliği	İşletme Sermaye Yetersizliği	Vergi Düzenlemeleri	Kurdaki Dalgalanmalar	Diğer
2017/I	16,5	23,5	21,2	21,1	-	17,7
2017/II	16,5	22,3	23,4	19,7	-	18,1
2017/III	15,0	22,6	24,2	19,7	-	18,6
2017/IV	13,8	22,4	20,5	21,4	-	21,9
2017/YILLIK	15,5	22,7	22,3	20,5	-	19,1
2018/I	14,5	21,8	22,6	20,7	-	20,3
2018/II	34,7	4,8	8,1	7,3	36,3	11,0
2018/III	34,4	5,2	6,3	4,2	41,7	8,3
2018/IV	35,7	3,8	8,3	6,4	38,2	7,6
2018/YILLIK	29,8	8,9	11,3	9,7	38,7*	11,8
2019/I	38,7	7,1	7,7	4,2	38,1	4,2
2019/II	40,6	4,5	6,8	7,5	33,1	7,5
2019/III	36,3	5,7	7,8	5,7	36,3	8,3
2019/IV	26,7	6,7	11,1	10,4	35,6	9,6
2019/YILLIK	35,6	6,0	8,4	7,0	35,8	7,4
2020/I	27,8	10,1	12,7	7,6	30,4	11,4
2020/II	20,0	8,6	10,7	15,0	27,9	17,9
2020/III	19,5	5,3	8,3	9,0	45,1	12,8
2020/IV	36,4	18,2	19,7	10,6	4,5	10,6
2021/I	27,3	2,3	10,2	10,2	43,2	6,2

*Son 3 çeyreğin ortalamasıdır.

EK TABLO 3 FASON ÜRETİM

DÖNEM	FASON ÜRETİMİN TOPLAM ÜRETİM İÇİNDEKİ PAYI (%)
2015/I	26,14
2015/II	30,44
2015/III	41,24
2015/IV	43,28
2016/I	30,14
2016/II	51,85
2016/III	34,78
2016/IV	36,49
2017/I	30,25
2017/II	38,12
2017/III	47,17
2017/IV	27,06
2018/I	25,26
2018/II	21,50
2018/III	48,86
2018/IV	37,91
2019/I	36,33
2019/II	40,66
2019/III	41,33
2019/IV	52,40
2020/I	35,33
2020/II	50,14
2020/III	46,06
2020/IV	66,89
2021/I	66,72